

Також ефективність кейс-методу значною мірою залежить від активності студентів. Якщо студенти не беруть активної участі в обговоренні, ефективність цього методу значно знижується.

Крім того, застосування кейс-методу потребує належної підготовки викладача, який має виступати не лише джерелом знань, а й модератором дискусії та організатором навчальної діяльності.

Кейс-метод є ефективним інструментом практикоорієнтованого навчання при вивченні харчових технологій. Його використання сприяє формуванню професійних компетентностей, розвитку аналітичного мислення, комунікативних навичок і здатності приймати технологічні рішення.

Водночас ефективність застосування кейс-методу залежить від якісної підготовки навчальних матеріалів, активної участі студентів та педагогічної майстерності викладача. Поєднання кейс-методу з іншими інноваційними освітніми технологіями дозволяє підвищити ефективність підготовки магістрів з професійної освіти у галузі харчових технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальова С.М. Застосування технології кейс-методу у професійній підготовці майбутніх учителів : для студентів та викладачів вищої школи : методичні рекомендації. – Житомир, 2012. – 60 с.
2. Освітні технології : навч.-метод. посіб. за заг. ред. О. М. Пехоти. К. : АСК, 2002. 255 с.
3. Рибачук-Ярова, Т. В. Кейс- метод: історія розробки і використання методу в освіті / Впровадження в навчальний процес кейс-методів для студентів економічного та управлінського напрямів підготовки : колективна монографія. - К. :, 2015. С 146-153. URI <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/20538>

ГАЛЬЧИНСЬКИЙ Віталій
аспірант

Вінницького національного технічного університету

ДЕМБІЦЬКА Софія

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри БЖДПБ*

Вінницького національного технічного університету

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІТ-ГАЛУЗІ

Наразі ми спостерігаємо стрімку глобалізацію та цифровізацію, що особливо яскраво проявляється в галузі інформаційних технологій. Майбутні фахівці ІТ-сфери працюють у багатонаціональних командах, виконують міжнародні проекти та спілкуються з колегами, клієнтами й користувачами з різних культурних середовищ. У таких умовах міжкультурна комунікативна компетентність стає однією з ключових професійних якостей, яка забезпечує

ефективну взаємодію, зменшує ризики непорозумінь і сприяє успішній професійній діяльності.

Міжкультурна комунікативна компетентність включає не лише володіння іноземною мовою (переважно англійською як основною в ІТ), а й здатність розуміти культурні особливості комунікації, адаптуватися до різних комунікативних стилів, виявляти емпатію, уникати культурних стереотипів та ефективно вирішувати конфлікти, спричинені культурними відмінностями. Традиційні методи формування цієї компетентності в ЗВО часто обмежені в часі, ресурсоемні та недостатньо персоналізовані.

На цьому тлі штучний інтелект (ШІ) постає як потужний інноваційний інструмент, який відкриває нові можливості для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності. Генеративні моделі (ChatGPT, Gemini тощо), чат-боти з елементами культурної адаптації, системи реального часу перекладу з урахуванням контексту та прагматики, віртуальні симулятори міжкультурних ситуацій та алгоритми аналізу культурних схем дозволяють створювати персоналізовані, імітаційні та інтерактивні навчальні середовища. ШІ може моделювати діалоги з представниками різних культур, надавати миттєвий зворотний зв'язок щодо доречності висловлювань, аналізувати культурні нюанси в технічній документації чи переписці, а також пропонувати сценарії для практики в умовах, наближених до реальних міжнародних ІТ-команд.

Актуальність такого дослідження зумовлена кількома факторами. По-перше, ІТ-індустрія України активно інтегрується у глобальний ринок, де понад 70 % компаній працюють на експорт послуг. По-друге, сучасні дослідження [1-3] підтверджують позитивний вплив інструментів ШІ на розвиток лінгвістичної, культурної та прагматичної складових комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей. По-третє, попри значний потенціал, залишається недостатньо вивченим питання методичного обґрунтування та ефективності застосування ШІ саме в підготовці майбутніх ІТ-фахівців.

Сучасна ІТ-індустрія остаточно стала глобальною та мультикультурною сферою, де успішність фахівця залежить не лише від технічних навичок, а й від здатності ефективно взаємодіяти з колегами, клієнтами та користувачами з різних культурних контекстів. Міжкультурна комунікативна компетентність перетворилася на одну з ключових soft skills майбутнього ІТ-спеціаліста. Традиційні методи її формування, хоч і залишаються важливими, уже не повністю відповідають швидкості змін і потребам масштабної персоналізації навчання. Генеративні моделі, спеціалізовані чатботи та симуляції, дають можливість майбутнім ІТ-фахівцям регулярно практикуватися в рольових ситуаціях, отримувати миттєвий аналіз культурних нюансів і коригувати свою поведінку без ризику реальних непорозумінь.

Інтеграція інструментів ШІ в освітній процес ЗВО сприяє формуванню не тільки лінгвістичної, а й прагматичної, культурної та рефлексивної складових компетентності. Це підтверджується як теоретичним аналізом, так і сучасними емпіричними дослідженнями, які демонструють позитивний вплив ШІ на розвиток культурної компетентності, адаптивності та впевненості студентів. Водночас ефективне використання ШІ вимагає дотримання низки умов:

критичного ставлення до можливих культурних упереджень моделей, поєднання автоматизованого зворотнього зв'язку з людською рефлексією, а також чітких етичних і педагогічних рамок. Таким чином, штучний інтелект не замінює, а суттєво розширює можливості формування міжкультурної комунікативної компетентності, роблячи підготовку українських ІТ-фахівців більш конкурентоспроможною на глобальному ринку праці в умовах цифрової глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук А., Малюга О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті: стан і тенденції. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2024. № 3 (1). С. 27-35. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04>.
2. Васильєв О. В. Можливості та ризики використання штучного інтелекту в освіті: вплив на формування цифрової компетентності педагогів. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 14. URL: <https://pedagogicalacademy.com/index.php/journal/article/view/584/467>.
3. Коломієць А. М., Кушнір О. І. Використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності: можливості та виклики. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. № 70. С. 45–57. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-70-45-57>.

ГАРБИЧ Ярослав

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

РОМАНИШИНА Оксана

науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інформатики та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ТУРИЗМОЗНАВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Феномен туризму в сучасному українському суспільстві виступає не лише раціональним засобом організації вільного часу та оздоровлення населення, а й вагомим ресурсом освітньої діяльності. Як доводять науковці (Н. Волкова [1], С. Кожушко [2], С. Літовка-Деменіна [3] та Т. Плачинда [4]), туризм сприймається як галузь наукового знання, що відображає спосіб буття мандрівників поза звичайним місцем проживання, задовольняє їх пізнавальні та рекреаційні потреби Цей факт актуалізує пошук інноваційних технологій для